

PÉCSI TÖRVÉNYSZÉK ELNÖKE PÉCS	
20...13. 12. VI. A. 30. sz. ...	2013 JAN 30.
Értesítés, faxon, ...	
Személyesen, ...	
Melléklet: ...	

P Á L Y A M Ű

A Pécsi Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői állásának betöltésére kiírt pályázathoz

A pályázatomhoz csatolt szakmai önéletrajz adatai alapján megállapítható, hogy megfelelek a pályázati kiírásban meghatározott feltételeknek.

Számomra már az elmúlt hat év is megtisztelő szakmai kihívást jelentett annak érdekében, hogy a nagy tekintélyű elődeim által a Baranya Megyei Bíróság Büntető Kollégiumának életében létrehozott magas szakmai színvonalat megtartsam, illetve a megyénk elismertsége érdekében a jövőben igyekezzem hasonlóképpen tevékenykedni.

A kollégiumvezető igazgatási és szakmai tevékenységét a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.), az OIT 1999. évi 9. szabályzata, valamint a Pécsi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg.

A pályaműben a jövőre vonatkozó elképzeléseknek részben az elmúlt hat év tapasztalatain kell alapulniuk, de a következő ciklusra olyan célokat és elvárásokat kell megfogalmazni, amelyeket a kollégium reálisan megvalósíthat.

Az általánosságban megfogalmazható és az alábbiakban kibontásra váró kíváncsi, hogy a független bírák magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek, és ennek feltételei - az ítéelkezési munka átláthatóságával - az igazgatási, szakmai vezetők részéről biztosítottak legyenek.

A kollégiumvezető igazgatási munkájának törvényi rendelkezésen alapuló ellenőrzöttsége kétirányú, évente beszámol a törvényszék elnökének, illetve a kollégiumnak.

I.

A kollégium időszerű ítéelkezésének (az eljárási törvényekben, az ügyviteli szabályokban írt határidők megtartásának) biztosítását és az ügyhátralék kialakulásának megelőzését szolgáló elképzelések:

A büntető ügyszakban az elmúlt időszakban megfigyelt általános tendencia, hogy a peres ügyek száma ugyan csökkent, de azok ténybeli és jogi megítélése elnehezült. Például: a Baranya Megyei Bíróságra 2011-ben még csak 13 kiemelt jelentőségű elsőfokú ügy érkezett, addig 2012-ben már 28 ilyen ügyet lajstromoztak a Pécsi Törvényszéken.

A nemperes ügyek számának minimális emelkedése mellett sajnálatos módon a szabálysértési ügyérkezés jelentős növekedése következett be, elsősorban az új szabálysértési törvény hatályba lépését követően.

E pontban megfogalmazott elvárásokat Magyarország Alaptörvénye, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében határozza meg, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az alaptörvényi követelmény gyakorlati megvalósítását - a büntető ügyekben az időszerű ítélkezést - biztosítják a törvényszék és a kollégium éves munkatervében meghatározott vizsgálatok:

- a tárgyalási napok kihasználtságának, az egy tárgyalási napra kitűzött ügyek számának vizsgálata;
- az ítéletek, az ügydöntő határozatok eljárási törvényben meghatározott írásba foglalása betartásának ellenőrzése (igazoló jelentések a 30 és 60 napon túli írásba foglalások okairól);
- a kiemelt jelentőségű ügyek eltérő eljárásjogi szabályai betartásának ellenőrzése;
- a kettő és három éven, valamint az öt éven túli pertartamú ügyek szakmai vizsgálata, az eljárások elhúzódásának okai;
- az ügyviteli jellegű szabályok betartásának ellenőrzése;
- az előterjesztett panaszok, kifogások okainak szakmai vizsgálata.

Az időszerű ítélkezés egyik elengedhetetlen követelménye, hogy bírósági szakban ne évüljenek el büntetőügyek. Ezzel kapcsolatos, közelmúltban lefolytatott országos vizsgálat két év viszonylatában 400 feletti ügyet derített fel, amiből Baranya megyét csupán egyetlen egy büntetőügy érintette.

Az elmúlt évben a hatályon kívül helyezések okairól országos vizsgálat zajlott, és a Kúria az ezzel kapcsolatos összegzést rövidesen nyilvánosságra hozza.

Ebből az anyagból a törvényszéken a helyi bíróságokra vonatkozó szakmai következtetések levonása után meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hatályon kívül helyezések számának csökkentése érdekében.

A hosszabb pertartamú ügyek vizsgálatánál tapasztaltam, hogy az eljárások elhúzódásának egyik oka a tanúk meg nem jelenése, az állampolgári fegyelem lazulása, a tanúskodással kapcsolatos jogok és kötelességek ismeretének hiánya. Ennek megakadályozása, megelőzése érdekében igen fontos volt az elmúlt évben a tanúgondozási program elindítása, az ezzel kapcsolatos felvilágosítási munka megszervezése.

A Pécsi Törvényszéken belül egy bírósági ügyintéző végzi a tanúgondozást az egész megyére kiterjedően, a büntető kollégiumvezető szakmai felügyelete mellett.

A tanúk idézésének központi nyomtatványát kiegészítettük a tanúgondozó elérhetőségével, és a Pécsi Törvényszék honlapján is megjelent ezzel kapcsolatos információ.

Ehhez a programhoz szorosan kapcsolódik a gyermekbarát igazságszolgáltatás keretén belül a 18 év alatti tanúk idézésének kiegészítése, az eljárási törvények erre vonatkozó szabályának módosítása révén.

Mindkét program megvalósításának részét képezi a tanúszoba kialakításának terve, amit – a vezetői értekezleten elfogadottak szerint - a Pécsi Törvényszéken 2013. július 1. napjáig kell megvalósítani.

A kollégium időszerű ítélkezésének biztosítása mellett kiemelt feladat az ügyhátralék kialakulásának megelőzése, mind a járásbírói és törvényszéki elsőfokú, mind a másodfokú ügyek vonatkozásában.

A büntető peres ügyek érkezésének csökkenése is elősegítette azt, hogy a Pécsi Törvényszék illetékességi területén működő bíróságoknál ügyhátralék nem halmozódott fel.

Az előzőekben már jelzett probléma, a szabálysértési ügyérkezés drasztikus emelkedése valamennyi városi bíróságon érezhető volt az elmúlt évben.

A megnövekedett ügymennyiség feldolgozásához központi segítséget kaptunk, a titkári álláshelyek jelentős bővítése révén, és ez lehetővé tette, hogy több titkár a szabálysértési ügyek intézését végezze.

Amennyiben a kijelölt titkárok a szabálysértési ügyhátralékot nem képesek feldolgozni, akkor a büntető ügyszakos bírák is kénytelenek lesznek heti egy tárgyalási napon szabálysértési ügyet intézni.

Hosszabb távú célként került megfogalmazásra, hogy ne növekedjenek a bírák adminisztratív terhei, ennek elengedhetetlen feltétele a technikai háttér lehetőségeinek bővítése.

A bírák otthoni munkavégzése terén, az informatikai bővítés körében meg kellene teremteni annak lehetőségét, hogy az írásba foglalt ítélet az igazságügyi alkalmazott vagy a büntető kezelőiroda rendszerében megjelenjen, anélkül, hogy a bírónak valamilyen adathordozó segítségével azt személyesen kellene bevinnie a járásbírószágra vagy a törvényszékre. Tehát közvetlen elérhetőséget, rácsatlakozási lehetőséget kellene biztosítani a bíróságon kívüli munkavégzéshez, az ítéletek írásba foglalása időszerűségének biztosítása érdekében.

A 2012. évi C. törvény, az új Büntető törvénykönyv 2013. július elsején történő hatályba lépésével összefüggésben az elkövetkezendő évek kiemelkedő feladata lenne a büntetőeljárások gyorsításának megteremtése, a számtalanszor módosított büntető perrendtartás szemléleti megújítása.

A jogalkotónak rövid időn belül el kellene döntenie, hogy a jelenleg hatályos eljárási törvény módosítása, kodifikálása csupán a Be. technikai jellegű változását jelentené-

e, avagy az új Btk.-val kapcsolatosan inkább koncepcionális változások szükségesek, amelyeknek már egy új eljárási törvényben kellene helyet kapniuk.

Bármelyik megoldás valósul meg, az ítékezés gyorsítása érdekében a tényállás felderítésének és a bizonyítási feladatok megoszlásának újragondolása indokolt lenne.

A Kúria vizsgálatának lezárását követően feltétlenül foglalkozni kell a bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatával, ami felvetheti a harmadfokú, illetve a megismételt eljárások lefolytatására vonatkozó szabályok módosítását.

II.

Az ítékezés minőségének javításával, a minőségi ítékezés megteremtésével kapcsolatos tervek, és azok megvalósításának eszközei:

Általánosságban, az ítékezés minőségének javítása szempontjából meghatározó jelentősége van a kollégiumi rendszer megfelelő működésének, a megyében folyó ítélezési tevékenység egységességének megteremtésében.

Ennek az alapvető célnak az elérése érdekében a Pécsi Törvényszék Büntető Kollégiumának az elkövetkezendő években is együtt kell működnie a Kúria, a Pécsi Ítéltábla és a szomszédos megyék törvényszékeinek büntető kollégiumaival.

A Kúria Joggyakorlat-elemző Csoportjának tevékenysége a hatályon kívül helyezések országos gyakorlatának vizsgálatával összefüggésben már érintve volt. A jövőben a Csoportnak a büntető ítékezés során felmerülő elméleti és gyakorlati problémák feltárásával, orvoslásával kell iránymutatást adni az alsóbb szintű bíróságoknak, a megyék büntető kollégiumai számára.

A bíróságok számára a büntető jogegységi határozatoknak a napi ítékezésben való kötelező érvényű alkalmazása egyértelmű. Ezt a kört bővítette az elmúlt évtől kezdve a Bírósági Határozatokban közzétett elvi határozatok és elvi döntések köre, amelyek tartalmuknál és jelentőségüknél fogva meghatározó jelentőséggel bírnak.

Ösztönözni kell a kollégákat arra, hogy az elvi jelentőségű kérdésekben állásfoglalást tartalmazó vagy az eddigi gyakorlathoz képest eltérő megoldást hozó ítéleteiket a kollégiumvezetőnek megküldjék, annak érdekében, hogy elvi döntésként közzé lehessen tenni.

A kollégiumvezetői tevékenység egyik legfontosabb feladata a bírák, a másodfokú tanácsok ítélezési tevékenységének figyelemmel kísérése, a megyén belül a vitás jogalkalmazási kérdések elemzése. Amennyiben ugyanazon jogkérdés tekintetében az egyes bíróságok vagy másodfokú tanácsok gyakorlatában ellentétes döntések születnek, a kollégiumvezető a Bszi. rendelkezése alapján jogegységi eljárást kezdeményezhet az ítéltábla elnöke útján, vagy a Kúria büntető kollégiumvezetőjénél.

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikkében, a tisztességes tárgyaláshoz való jognak az alaptörvényi rendelkezések körében való megjelenítése jelentős jogállami biztosíték a törvényes bírósághoz, bíróhoz való jogosultság érvényesítésénél.

A „fair eljárás” elvének megvalósulása érdekében a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező járásbírószámon, törvényszéken alapvető követelmény az ügyelosztási rend részletes szabályozása. Fontos a törvényszéki ügyelosztási, ügybeosztási rendnek nyilvánosságra hozatala, a törvényszék honlapján, illetve hirdetőtábláján.

A Bszi rendelkezéseiből adódóan, a kollégiumvezetőnek indokolt esetben év közben is kezdeményeznie kell az elnöknél az ügyelosztási rend megváltoztatását, az ítélkezési tevékenység időszerűségének biztosítása érdekében.

Az ítélkezés minőségének egyik alappillért képezi az adott ügyszakon belül az arányos munkateher megteremtése.

A Pécsi Törvényszéken belül az igazgatási vezetők már az elmúlt években is igyekeztek mindent megtenni annak érdekében, hogy az ügyérkezési és létszám aránytalanságból eredő hátrányok kiküszöbölése megtörténjen.

Nagy felelősség hárul a törvényszéki tanácselnökökre, a félévente elkészítendő tanácselnöki feljegyzések szakmai iránymutatásával, hogy ezzel is elősegítsék az ítélkezés minőségének javítását.

Természetesen az ítélőtáblai tanácselnökök által készített feljegyzések tanulságait a törvényszéki elsőfokú ügyek elbírálása során is hasznosítani kell.

A kollégiumvezető a törvényben meghatározott és a munkatervben rögzített feladata alapján évente összegzi a tanácselnöki feljegyzések általánosítható tapasztalatait, és annak ismertetése minden évben megtörténik a bírák szakmai értekezletén.

Az adott ügyszakon belül igen fontos feladat a határozott időre kinevezett bírák szakmai előmenetelének segítése, figyelemmel kísérése.

Ennek egyik lehetséges módja az instruktor bírói rendszer ismételt megteremtése, hogy a fiatal kollégák szakmai kérdéseit az idősebb, tapasztaltabb bíró, tanácselnök segítségével megoldják.

Ennek részletszabályai biztosítják a rendszeres konzultációkat, és az instruktor bíró beszámolási kötelezettségét.

A szakmai segítségnyújtás másik – évek óta alkalmazott – formája, a kollégiumvezető által vezetett, a kevesebb gyakorlattal rendelkező bírának rendszeresen tartott szakmai megbeszélés.

Ezen a határozott időre kinevezett bírák részvétele kötelező, míg a határozatlan időre kinevezettek közül igény szerint vehetnek részt azok, akik szükségesnek tartják a rendszeres szakmai megbeszéléseket.

Egy további fontos, hosszú távú feladat a bírósági munkateher arányos megteremtése, igazgatási és szakmai eszközökkel történő elérése, a helyi és

törvényszéki első fokon befejezett büntető ügyek kérdőíves feldolgozása jelentené a munkateher mérését.

A helyi és a törvényszéki ügyek vonatkozásában elkészített egységes tartalmú adatlap számos kérdést vet fel, hogy vajon ennek segítségével lehet-e mérni a mérhetetlent?

A Baranya Megyei Bíróságon, illetve annak jogutódjánál a Pécsi Törvényszéken minden évben megtartásra kerül az őszi szakmai kollégium, amelyre a bírákon kívül meghívást kapnak a büntető ügyszakba beosztott titkárok és fogalmazók. Az országban feltehetően egyedüli a megyénkben folytatott gyakorlat, hogy a kollégiumi ülésre az ügyészségek, az ügyvédi kamara, a rendőrség képviselőin kívül meghívást kapnak a pécsi egyetem jogi karának büntető anyagi- és eljárásjogi tanszékének oktatói is.

A 2012. évi CXVII. törvény bővítette a bírósági titkárok eljárási lehetőségét a tárgyalás előkészítése és a különleges eljárások intézése terén. A titkári hatáskör kiterjesztése egyben azt is jelentheti, hogy a bíróknak várhatóan több idejük jut az ügyek érdemi feldolgozására, a tény- és jogkérdések megoldására.

Végezetül, az ítélkezés minőségének javítását segíthetné elő az új oktatási koncepció, amelynek általános célja az igazságszolgáltatás teljesítőképességének, hatékonyságának emelése.

A kötelező és az önkéntes jelentkezésen alapuló képzések helyi szinten a Pécsi Törvényszéken, regionális szinten a Pécsi Ítéltáblán, míg központi szinten a Magyar Igazságügyi Akadémián folynának.

Természetesen a bírák továbbképzése mellett gondoskodni kell a titkárok, fogalmazók és igazságügyi alkalmazottak megfelelő szintű oktatásáról is.

III.

A kollégium működésével kapcsolatos hosszú távú tervek és azok megvalósításának ütemezése:

A jövőben a Pécsi Törvényszéken a Büntető Kollégium zavartalan működése elsősorban azáltal biztosítható, hogy a kollégiumvezető a törvényszék elnökével, elnökhelyettesével a megoldásra váró igazgatási feladatok terén korrekt, egymás munkáját támogató, és a törvényszék szakmai tekintélyét megőrizni akaró munkakapcsolatot alakítson ki.

A büntető ügyszakban, a kollégiumi munkatervben meghatározott célok elérése és a jó statisztikai mutatók megőrzése érdekében, a kollégium teljes kollektívájának segítségére, becsületes munkájára szükség lesz az elkövetkezendő években.

Nem szabad megfeledkezni a bírák munkáját segítő igazságügyi alkalmazottakról sem, akik néha erejükön felül, a saját eszközeikkel biztosítják az ítélkező tevékenység zavartalanságát.

A régiókban az egységes jogalkalmazás biztosítása érdekében elengedhetetlen a Pécsi Ítéltáblával kialakított szakmai együttműködés megőrzése, illetve továbbra is hasznosnak tartanánk évente a regionális kollégiumi találkozó megtartását, a déldunántúli megyékkel meglévő kapcsolat erősítése érdekében.

A Kúria Büntető Kollégiumával és annak vezetőjével az évek hosszú sora alatt korrekt és kölcsönös tiszteleten alapuló szakmai kapcsolat alakult ki, és ennek köszönhető, hogy a kollégiumi üléseinken minden évben képviseltetik magukat. A jövőben szeretnénk elérni azt, hogy a Kúria Büntető Kollégiuma teljes létszámában szakmai látogatást tegyen Pécsre, mint ahogyan tette azt néhány évvel ezelőtt.

A Pécsi Törvényszék Büntető Kollégiumának kialakított értekezleti rendszerén az elkövetkezendő években lényeges változtatásokat nem kívánok végrehajtani. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően, a tavaszi nagy szakmai értekezleten kerülnek megvitatásra a jogszabályi változások, a tanácselnöki feljegyzések általánosítható tapasztalatai, a másodfokú tanácselnökök részéről jogértelmezési kérdések felvetése történik, illetőleg az európai jogi szaktanácsadó beszámolója hangzik el.

Az őszi szakmai kollégiumi ülésen változatlanul olyan anyagi- és eljárásjogi, valamint szabálysértési problémák kerülnek megvitatásra, amelyek alapján jogalkalmazási kérdésekben irányadó állásfoglalást hozhat a kollégium.

Az értekezletek rendje tekintetében az idei esztendő egy kissé rendhagyó lesz, mert a 2012. évi C. törvény, az új Btk. július 1. napjával történő hatályba lépésére figyelemmel – függetlenül a központi oktatástól – törvényszéki szinten kívánjuk még részletesebben feldolgozni az anyagi jogi jogszabály általános és különös részi rendelkezéseit.

A háromszor kétnapos szakmai megbeszélések létjogosultságát erősíti annak ténye, hogy az elmúlt év végén elfogadták az új büntető törvénykönyv életbe lépéséhez kapcsolódó, mintegy félszáz más fontos jogszabályt módosító törvénycsomagot, ami több ponton érinti a Be., a Szabs. tv. és a Bv. tvr. rendelkezéseit is.

Az idei évet követően várható lesz a büntetőeljárás novelláris változtatása, de nem lehet kizárni teljesen új törvény megalkotását sem, amelynek elsajátítása ismételten nagy feladat elé állítja a bírói kart.

A még jelenleg hatályos Btk. dekriminalizációja miatt jelentős változás következik be a szabálysértési törvényben (példaként 2013. február elsejével) is, amellyel összefüggésben az elmúlt időszakban esküt tett, és munkába állt titkárok felkészítése feltétlenül indokolt.

Az elkövetkező évek egyik legfontosabb kollégiumvezetői feladatának tartom a járásbírói és törvényszéki szinten az időszerű és hátralékmentes ítélkezési tevékenység biztosítását. Az OBH elnökének a Pécsi Törvényszék 2012. I-III.

negyedévi munkáját és teljesítményét értékelő megállapításai kedvezőek voltak, a megye büntető ügyeinek mutatói felülmúlták az országos átlagot.

Az elmúlt évben elindult egy folyamat az igazságszolgáltatás nyilvánosságának javítása érdekében, a „nyitott bíróságok” programot a megyénkben is megkezdtek, több büntető ügyszakos bíró bevonásával, és ezt a felvilágosító munkát a jövőben is folytatni kell, bővítve annak eszköztárát.

Álláspontom szerint a tanúgondozási program folytatásával elősegíthetjük az ügyek pertartamának csökkentését.

Hasonló jellegű feladat (a büntető ügyszakon belül is) a bíróságokhoz való hozzáférés javítása, amelynek elengedhetetlen feltétele az informatikai fejlesztés, és ezáltal megvalósulhat a napi gyakorlatban a már törvényi szintre emelt elektronikus kapcsolattartás (a Be. 69/A. és 69/B. szakaszok alapján).

Ebben a körben, az elkövetkező évek során a napi munkánk részét kell, hogy képezze a központi dokumentumtár használata, az ügyfélkapcsolatok elektronizálása projekt keretében, és el kell sajátítani az elektronikus bírósági ügyvitel szabályait.

Az elektronikus kapcsolattartás keretein belül lehetőséget kell teremteni ahhoz, hogy a bírák ne csak a bíróság épületében végezdhessék a számítógépes munkájukat, hanem otthonról is, jogtár hozzáférés biztosításával (a „távoli asztal” munkaállomás).

A törvényszék nemzetközi kapcsolatainak ápolása, fejlesztése változatlanul fontos feladat a büntető ügyszakot érintően is, amiből az elmúlt években kivettem a részemet, horvát (vukovári) és francia (grenoblei) kollégáknak tartott előadásokkal.

A kollégium szakmai munkájában célként fogalmazódik meg a törvényszék és a tágabb értelemben vett igazságszolgáltatásban közreműködő hivatásrendekkel való együttműködés erősítése, ezen belül a főügyészséggel közös szakmai beszélgetések folytatása, az ügyvédség részére oktatások, előadások megtartása, és az igazságügyi szakértői kamarával a munkakapcsolat ápolása.

Végezetül a kapcsolatrendszerünkben nem hagyható ki a helyi egyetemmel kialakult szoros szakmai együttműködés további építése, amely igen színes képet mutat, az igazságügyi orvostani intézettel tartott szakmai megbeszéléstől kezdve, a jogi karral közösen megtartott tudományos előadásokon át, a perbeszédversenyekig bezárólag.

A következő hat évre szóló elképzeléseimnek, szakmai programnak a megvalósításához kérem a bírótársaim, az igazgatási vezetőknek, és nem utolsósorban az OBH elnökének segítő támogatását.

Pécs, 2013. január 27.

Dr. Kovács Csaba
kollégiumvezető